

Desmet, Mattias, *De psychologie van totalitarisme*. S.I., Pelckmans, 2022. Tweede druk.

De eerste twee delen (hoofdstukken 1 tot en met 8) zijn de moeite waard. Het derde deel (hoofdstukken 9 tot en met 11) is me te zweverig.

De auteur maakt een overtuigende analyse, vooral gebaseerd op het werk van Hannah Arendt, *The Origins of Totalitarianism* uit 1951. Dat boek heb ik niet gelezen, maar op grond van de noten en de verwijzingen is het niet moeilijk om te concluderen dat Arendt een grote inspiratiebron is geweest. Vermoedelijk is ook veel gekopieerd, maar om dat te weten zou ik Arendt moeten lezen en dat heb ik nog niet gedaan.

Wat mij gestoord heeft, is de latente kritiek op de verlichting (volgens de onnozele nieuwe spellingregels niet meer met een hoofdletter). De auteur vindt dat de huidige installatie van een totalitaire wereld het gevolg is van het 'mechanistische' denken van de verlichting. Echter, elke vooruitgang, uitvinding of wijziging in de maatschappij kan misbruikt worden. Het kan zijn dat de huidige bandieten onder Schwab hun inspiratie in de verlichting gevonden hebben, maar dan is dat niet op het conto van de verlichting te schrijven, maar wel op dat van Schwab.

De auteur maakt in het begin – alweer in het spoor van Arendt – een rigoureuze onderscheid tussen dictatoriale regimes (Hitler, Stalin) en totalitaire regimes (waarvan hij niet echt een voorbeeld geeft), maar gaandeweg raken die twee met elkaar vermengd in zijn betoog.

Er is nog iets dat niet klopt. De auteur stelt diegenen die kritisch staan tegenover de maatregelen voor als complotdenkers omdat ze zouden geloven in een plan dat duister en onbekend is, en geeft dan als tegenargument dat Schwab en consoorten hun plannen open en bloot bekend maken. Wie *The Great Reset* gelezen heeft, kan nochtans juist om die reden niet als complotdenker bestempeld worden.

De laatste drie hoofdstukken vind ik, zoals gezegd ondermaats. Jammer dat er een register ontbreekt.

CITATEN

117: Het social-credit-systeem leek eerst iets dat alleen in communistisch-totalitair China mogelijk is, maar Australië maakt zich op om een gelijkaardig systeem³³ in te voeren en sommige gemeenten in België gebruiken nu al een eigen virtuele munt die je kunt verdienen door 'voorbeeldig gedrag' te stellen³⁴ [...] [Bedoeld is Sint-Niklaas, zie noot 34.]

125: We moeten dat proces in rekening brengen om de ronduit verbluffende psychologische kenmerken van een getotalitariseerde bevolking te kunnen begrijpen: de bereidheid van de individuen om hun persoonlijke belangen blind op te offeren voor het collectief, radicale intolerantie ten aanzien van dissidente stemmen, een paranoïde verklikkersmentaliteit die zorgt dat staatscontrole tot in het hart van het privéleven reikt, de merkwaardige vatbaarheid voor absurde (pseudowetenschappelijke) indoctrinatie en propaganda, het blind volgen van een enge logica die over alle ethische grenzen heen gaat (wat totalitarisme incompatibel maakt met religie), de teloorgang van alle diversiteit en creativiteit (wat totalitarisme tot vijand van kunst en cultuur maakt) en de zelfdestructiviteit die zorgt dat totalitaire systemen uiteindelijk altijd zichzelf opheffen.

143: de Belgische Orde van Geneesheren vaardigde begin 2021 een algemene regel uit dat elke arts die twijfel zaait over de effectiviteit en de veiligheid van het vaccin geëxcommuniceerd zou worden [...]

184: Dat er in het huidige maatschappelijke klimaat nauwelijks nog ruimte is om deze verwordingen op het niveau van het uitoefenen van de macht aan de kaak te stellen, is ronduit gevaarlijk.

Indien het mijn boek was, zou ik het niet houden, maar het is van Sara Guilini. Dus teruggeven.

Philip Vermoortel

05-2022